

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Meerssen
T.a.v.
Postbus 90
6230 AB Meerssen

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Onze referentie
1575949

Uw referentie

Datum 09 oktober 2024
Betreft Advies omgevingsvergunning rijksmonumentactiviteit

Naam
Adres Burchtstraat 2
Postcode/plaats 6241CR Bunde
Gemeente/provincie Meerssen; Limburg;
Monumentnummer 28468

Geacht college,

Op 12 juli 2024 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning niet te verlenen.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het initiatief omvat een herbestemming van het voormalige kerkgebouw met omliggende tuin tot een woongebouw met 8 grondgebonden woningen.

Motivering

De voorliggende plannen betreffen de herbestemming van de voormalige Agneskerk uit 1714 die sinds zijn bestaan onderhevig is geweest aan diverse wijzigingen, waaronder de vernieuwing van het koor in 1842 en een uitbreiding in westelijke richting met een dubbeltorenfront in 1904.

De stukken bij het winnende ontwerp voor de tender "De Auw Kerk", waarmee is ingestemd door uw gemeente en de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, en het ontwerpbesluit dat reeds tussen 11 juli en 21 augustus 2024 ter inzage heeft gelegen, worden nu pas ter advisering voorgelegd aan de RCE. Tijdens een eerder

bouwplanoverleg in mei van dit jaar heb ik aangegeven de gehanteerde procesvolgorde bij het adviseren over deze herbestemmingsopgave te betreuren, te meer omdat in het ontwerpbesluit op de eerdere opmerkingen van de RCE niet wordt ingegaan.

Hoofdropzet

In de onderbouwing en plananalyse van het ontwerp wordt gesteld dat het concept de ritmiek van het gebouw volgt en dat door de zelfdragende 'doos-in-doos' constructie de breedte van het gebouw afleesbaar blijft. De beleving van de ruimtelijkheid, het ervaren van de volledige hoogte en diepte van de kerk is niet het uitgangspunt geweest in het ontwerp.

Hoewel de hoofdropzet van de appartementen en de ontsluiting via de buitengevels al is bepaald, wil ik evengoed nog benoemen dat de RCE in kerkgebouwen het behoud van karakteristieke zichtlijnen nastreeft. Beleving van de oorspronkelijke ruimte, bijvoorbeeld door het maken van een doorzicht van de entree naar het open koor en/of een doorzicht naar het gewelf, waarbij het midden van de ruimte vrij blijft voor de ontsluiting van de woningen, maakt onderdeel uit van de complexe ontwerp-opgave bij het herbestemmen van een kerkgebouw.

Belangrijke monumentale waarden van deze kerk liggen juist besloten in de beleving, die ontstaat door de wisselwerking tussen de diepte van de kerk tot aan het koor en het begeleidende tongewelf met accenten aan de bovenzijde en de rondgaande kroonlijst en ritmiek van de vensters langs de zijwanden. Door het maken van zes appartementen met scheidingswanden over de volledige breedte van de kerk en twee appartementen in het koor verdwijnt de ruimtelijke beleving van de kerkruimte (en dat van het koor) volledig. De resterende beleving van de kerkruimte in de woningen en ter plaatse van de zijkapellen zal zeer beperkt zijn. Daarnaast vraag ik aandacht voor de sacristie. De binnenmuur is positief gewaardeerd in het bouwhistorisch rapport. Deze muur maakt onderdeel uit van de historische structuur en dient behouden te blijven (of in ieder geval rondom afleesbaar te blijven). Ook positief gewaardeerd bij de sacristie zijn de dievenijzers bij de vensters. Ik ga er van uit dat alle dievenijzers (ook van de zijkapellen) behouden blijven.

Ik adviseer om:

- De ruimtelijke beleving van de kerk (in diepte en/of hoogte) te vergroten, de plannen aan te passen en ter advisering voor te leggen aan de RCE.
- De tussenmuur in de sacristie te behouden of afleesbaar te houden.

In het vervolg van dit advies wil ik de restauratieve werkzaamheden benoemen en aandacht vragen voor de installatie en verduurzaming en tenslotte de buitenruimte.

Restauratieve werkzaamheden:

Op 19-9-2024 heb ik de aanvullende technische omschrijving van de restauratie van de gevels ontvangen. Het herstel van metselwerk vraagt om een goede uitvoering. Extra aandacht is belangrijk omdat de in het verleden uitgevoerde inboetingen van onvoldoende kwaliteit zijn en derhalve niet als voorbeeld kunnen fungeren. De werksomschrijving maakt niet duidelijk op welke wijze het inboeten of aanvullen van nieuw metselwerk plaatsvindt. Ook is de samenstelling van het

voegwerk bij het baksteenherstel niet duidelijk. Voor het mergelwerk wordt een bastaardmortel benoemd.

De werkschrijvingen dienen te worden uitgebreid en gebaseerd te zijn op de Uitvoeringsrichtlijnen van Stichting ERM: [Historisch metselwerk \(URL 4003\) - Stichting ERM](#) en [Historisch voegwerk \(URL 4006\) - Stichting ERM](#). Graag verwijst ik u naar deze documenten.

Uit het bijgevoegde inspectierapport van Monumentenwacht Limburg (dat dateert uit 2021) blijkt dat er meer werkzaamheden noodzakelijk zijn: herstel van glas-in-loodramen, schilderwerk, leibedekking, lekkende goten en scheurvorming in de toren. Deze werkzaamheden worden verder niet toegelicht in een plan van aanpak. Ik vraag met name aandacht voor de montants van de waardevolle glas-in-lood vensters, die door roestende brugijzers en brugstaven gescheurd zijn. Voor het herstel van het glas-in-lood dient een specialist te worden ingeschakeld. Voor meer informatie en de juiste werkschrijving verwijst ik u naar de Uitvoeringsrichtlijn van Stichting ERM: [Glas-in-lood-panelen \(URL 4002\) - Stichting ERM](#).

Ook wil ik geïnformeerd worden over (het behoud van) de aanwezige schilderingen en andere decoratieve afwerkingen in het interieur, die zich bevinden in het koor, tegen de koorafsluiting, de rondgaande kroonlijst en de rozetten tegen het plafond. Is hier verkennend kleuronderzoek uitgevoerd? Op welke wijze worden deze schilderingen en onderdelen beschermd en geconserveerd, ook in relatie tot de aan te brengen scheidingswanden, isolatie en nieuwe verf- en pleisterlagen? Graag word ik hierover geïnformeerd en verwijst u naar de uitvoeringsrichtlijnen [Kleurhistorisch onderzoek \(URL 2004\) - Stichting ERM](#) en [Historisch schilderwerk \(URL 4009\) - Stichting ERM](#).

Ik adviseer om:

- De werkschrijvingen aan te passen conform de richtlijnen van Stichting ERM en per discipline een volledig plan van aanpak ter advisering voor te leggen aan de RCE.

Installatie en verduurzaming:

De architect gaf in een eerder overleg aan dat in het dak geen installatie zichtbaar wordt en de dakkapellen hier voor worden gebruikt. De installatietekeningen maken echter niet inzichtelijk op welke wijze de leidingen, afvoeren en pijpen netjes in de dakkapellen worden weggewerkt.

Daarnaast wil ik vanwege de voorgestelde verduurzaming geïnformeerd worden over de omgang met het waardevolle glas-in-lood in de bovenlichten, zijkapellen en roosvensters. Hoe ziet de detaillering van de voorzetbeglazing/verduurzaming eruit? De kozijnen krijgen voorzieningen aan de binnenzijde en de roosvensters zijn reeds voorzien van bestaande voorzetramen.

Ik adviseer om:

- Aangepaste installatiedetails van de daken en dakkapellen aan te leveren en details van de verduurzaming van de glas-in-loodvensters en kozijnen ter advisering voor te leggen aan de RCE.

Buitenruimte:

Het op 20-9-2024 nagestuurde inrichtingsplan suggereert dat sprake is van individuele tuinen met terrassen en hagen, terwijl juist behoud van een open ruimte met een collectieve tuin het meeste recht doet aan de voormalige invulling als begraafplaats. Ik mis in het plan informatie over de hoogte van de hagen, het materiaal voor de (bestrating) van de terrassen en looppaden. Ook word ik graag

nader geïnformeerd over de omgang met en de nieuwe bestemming van de bestaande, te verplaatsen, grafzerken tegen de kerkmuur.

Ik adviseer om:

- Het inrichtingsplan aan te passen en ter advisering voor te leggen aan de RCE en uw gemeentelijke adviescommissie.

De overige opmerkingen -waarvan de gewijzigde entrees in de zijgevel de belangrijkste is- werden besproken tijdens het bouwplanoverleg van 4-9-2024 bij het SAM Roermond. Ik verwijs u voor een volledige plananalyse naar het verslag van dit bouwplanoverleg en ook naar het advies van uw Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van 27-4-2024.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,